

Eeva Ovaska
Avdelningen för nät och tjänsteproduktion

Sammandrag av bedömningspromemorian om behoven att ändra trafikledslagarna

Kommunikationsministeriet har berett en bedömningspromemoria om behoven att ändra trafikledslagarna. Med trafikledslagarna avses banlagen (110/2007) och lagen om trafiksystem och landsvägar (503/2005). I bedömningspromemorian granskas nuläget för bägge trafikledslagarna och aktuella ändringsbehov. Särskilt Trafikledsverket och Transport- och kommunikationsverket har identifierat ändringsbehov när de tillämpar trafikledslagarna.

I bedömningspromemorian behandlas följande sakkomplex:

2 kap. Banlagens bestämmelser om privata spåranläggningar: Banlagen tillämpas med undantag för vissa avvikelser också på privata spåranläggningar. Lagen har dock i huvudsak skrivits med tanke på statens bannät och den banhållning som statens ämbetsverk ansvarar för. Vid stiftandet av lagen har inte situationer där betydande banförbindelser som är avsedda för kollektivtrafik och som planeras av en privat aktör, såsom projektbolag som bildats för planering av stora banprojekt, identifierats. Tanken bakom bestämmelserna om privata spåranläggningar har i stället varit att de närmast är spåranläggningar för kommuners, industriföretags och hamnars godstrafik. Bestämmelserna är särskilt med hänsyn till nya betydande privata spåranläggningar ställvis mångtydiga och bristfälliga.

3 kap. Trafikledslagarnas bestämmelser om rätten till utredning: Med rätt till utredning avses rätt för den som ansvarar för planeringen av trafikleden att röra sig på andras fastigheter och där utföra utredningar, mätningar och andra åtgärder. Rätten till utredningar enligt trafikledslagarna är för närvarande bunden till beredningen av utrednings-, väg- eller järnvägsplaner. För noggrannare byggplanering och i sådana fall där det inte behöver utarbetas väg- eller järnvägsplaner behöver det dock kunna utföras utredningar också efter det att de lagstadgade planerna har färdigställts. När det gäller privata spåranläggningar bör ett lämpligt förfarande för erhållande av rätt att utreda övervägas.

4 kap. Fastighetsspecifik bullerbekämpning: Västbanan Ab har i sin planering utrett möjligheterna att utöver bullerhinder på järnvägsområdet utnyttja fastighetsspecifika åtgärder (till exempel användning av så kallade bullerskyddsfönster, andra konstruktioner som upprättas på byggnadens och fastighetens område). Det finns olika tolkningar av möjligheterna att använda fastighetsspecifik bullerbekämpning och av förhållandet till kraven på järnvägsplaner och till inlösnings- och ersättningsbestämmelserna, och rättsläget är inte helt klart.

5 kap. Lagstiftningsbehov med anknytning till TEN-T-förordningen: I promemorian behandlas när det gäller genomförandet av TEN-T-förordningen¹ vissa krav i TEN-T-förordningen som eventuellt

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1679 om unionens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet, om ändring av förordningarna (EU) 2021/1153 och (EU) nr 913/2010 och om upphävande av förordning (EU) nr 1315/2013.

kräver kompletterande nationella bestämmelser. Dessa är rastplatser för tung trafik och distribution av alternativa drivmedel, knutpunkter och planer för hållbar stadstrafik (SUMP *sustainable urban mobility plan*), skydd för infrastrukturen när det gäller tredjeländers företagsdeltagande i projekt samt krav på lämnande av uppgifter till TENtec-systemet.

6 kap. Komplettering av genomförandet av tunneldirektivet: Genomförandet av det så kallade tunnelsäkerhetsdirektivet², som har varit i kraft sedan 2004, har konstaterats vara bristfälligt särskilt när det med beaktande av kraven enligt grundlagen gäller fastställandet på lagnivå av uppgifterna för dem som ansvarar för säkerheten i vägtunnlar samt de skyldigheter, rättigheter och befogenheter som hänför sig till de uppgifterna.

7 kap. Trafikledslagarnas bestämmelser om beredskap och störningssituationer:

Trafikledslagarnas bestämmelser om beredskap och störningssituationer behandlas med hänsyn till förändringen i den säkerhetspolitiska omgivningen under de senaste åren, varvid genomförandet av det så kallade CER-direktivet (*Critical Entities Resilience Directive*)³ och reformen av beredskapslagen ska beaktas. Dessutom behandlas beaktandet av den nationella säkerhetens behov vid planering av trafiklederna.

8 kap. Andra ändringsbehov: I kapitlet behandlas kortfattat eventuella ändringsbehov som gäller följande helheter:

- 8.1. utveckling av ett gemensamt förfarande för MKB-förfarandet och väg- och järnvägsplaneringen,
- 8.2. utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till projektbolag och andra infrastrukturutvecklare,
- 8.3. torrläggning och dagvattenhantering,
- 8.4. placering av en ledning eller en mindre anordning på ett järnvägsområde och förhållandet till lagen om enskilda vägar (560/2018),
- 8.5. bemyndiganden enligt förordningen om frisiktsområden (65/2011),
- 8.6. tid för utarbetande av en järnvägsplan,
- 8.7. information om framläggande av planerna till ett icke konstituerat delägarlag för ett samfällt område för fastigheter eller för en gemensam särskild förmån,
- 8.8. ringa behov av att korrigera det administrativa förfarandet,
- 8.9. definition av linfärja och krav på förare av linfärja.

I bedömningspromemorian har behoven att ändra trafikledslagarna granskats i ganska stor omfattning. De behov att uppdatera lagstiftningen om trafikleder som har identifierats hänför sig till den praktiska tillämpningen och samhällsutvecklingen, den förändrade säkerhetspolitiska omgivningen, EU-regleringen och grundlagens krav. Många av de ändringsbehov som har behandlats kräver ännu noggrannare granskning särskilt i fråga om lösningsalternativen. Det har dock identifierats ett klart behov att uppdatera lagen om trafiksystem och landsvägar och banlagen.

Kommunikationsministeriet begär härnäst öppet att få utlåtanden om de ändringsbehov som presenteras i promemorian, om deras betydelse och om hur brådskande de eventuellt är. Dessutom önskas respons på andra eventuella behov att ändra trafikledslagarna.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/54/EG om minimikrav för säkerhet i tunnlar som ingår i det transeuropeiska vägnätet.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557 om kritiska entiteters motståndskraft och om upphävande av rådets direktiv 2008/114/EG.

Beslut om eventuellt inrättande av lagstiftningsprojekt, prioritering och avgränsning av behandlingen av ändringsbehov samt tidsplaner fattas vid ministeriet efter remissbehandlingen med beaktande av de synpunkter som framförs i denna promemoria och de utlåtanden som fås av intressentgrupperna. Alla helheter som behandlas i denna bedömningspromemoria inkluderas inte nödvändigtvis i samma lagstiftningsprojekt för behandling.